

III tydzień stycznia - Światowy Tydzień Profilaktyki Raka Szyjki Macicy

Rak szyjki macicy

Problem dotyczy 1,4 miliona kobiet na świecie. Kiedy daje o sobie znać, zwykle jest to już zaawansowane stadium choroby. Długo rozwija się niezauważony, sięjąc spustoszenie w kobiecym organizmie. Pozostaje utajony przeciętnie od 3 do 10 lat. Jest drugim na świecie, co do częstości rakiem, który dotyka kobiety i zarazem drugą, co do częstości przyczyną zgonów, spowodowanych nowotworami wśród kobiet. Każdego roku ponad 500 tys. kobiet na świecie zapada na tę groźną chorobę, a około 300 tysięcy umiera. W Polsce co roku diagnozę: rak szyjki macicy słyszy ponad 3300 kobiet, połowa z nich umiera.

Co to jest cytologia?

Cytologia jest podstawowym badaniem ginekologicznym, wykonywanym w kierunku nowotworu szyjki macicy. Dzięki badaniu istnieje szansa na wczesne wykrycie podejrzanych zmian. Badanie pozwala zapobiec nawet 80% przypadków raka szyjki macicy, gdyż wykrywa jego wczesne stadium. Cytologia pozwala diagnozować zakażenie wirusem HPV (brodawczak ludzki), który ma ścisły związek z powstawaniem nowotworu.

Na czym polega badanie cytologiczne?

Podczas badania, na fotelu ginekologicznym do pochwy kobiety wkładany jest wziernik, a następnie specjalną szczoteczką pobierany jest wymaz zawierający komórki błony śluzowej szyjki macicy.

Co oznacza prawidłowy lub nieprawidłowy wynik cytologii?

Do niedawna na wyniku znajdowała się informacja, do której z pięciu grup cytologicznych należy badana pacjentka. Jeśli kobieta miała pierwszą lub drugą grupę, wynik był prawidłowy. Jeśli trzecią, czwartą lub piątą - nieprawidłowy. Obecnie Polskie Towarzystwo Ginekologiczne rekomenduje opis badania według klasyfikacji Bethesda z 2001 roku. Dzięki temu opis jest bardziej szczegółowy i zawiera dodatkowe informacje, ważne przede wszystkim dla lekarza. Z punktu widzenia pacjentki istotne jest, czy w rozmazie występują wyłącznie komórki prawidłowego nabłonka tarczy i kanału szyjki macicy (co oznacza wynik prawidłowy), czy też w preparacie obecne są także komórki podejrzane albo nieprawidłowe (wynik jest wówczas nieprawidłowy, a kobieta wymaga dalszych badań i leczenia).

Dlaczego cytologia jest ważna?

Rak szyjki macicy jest bardzo podstępny i w pierwszym okresie przebiega bez niepokojących objawów. Jego rozpoznanie jest możliwe tylko dzięki cytologii, która pozwala na wykrycie raka szyjki macicy na wczesnym etapie choroby.

Kiedy pierwsza cytologia?

Nie ma konkretnego wieku, kiedy kobieta powinna zbadać się pierwszy raz. Zaleca się, aby pierwsze badanie cytologiczne zostało wykonane w wieku 20-25 lat lub zaraz po rozpoczęciu współżycia. Im wcześniej rozpoczęta zostanie inicjacja seksualna, tym wcześniej należy wykonać

cytologię. Rak szyjki macicy może objawić się w każdym wieku. I choć statystyki mówią, że średni wiek kobiet, u których stwierdza się zmiany przednowotworowe to 32-34 lata, warto wiedzieć, że z roku na rok na raka szyjki macicy zapadają coraz młodsze kobiety.

Główne czynniki ryzyka raka szyjki macicy

- zakażenie wirusem brodawczaka ludzkiego (HPV)
- wiek (zachorowalność zwiększa się wraz z wiekiem, najwięcej zachorowań przypada pomiędzy 45 a 55 r. ż.)
- wczesne rozpoczęcie życia seksualnego
- duża liczba partnerów seksualnych
- liczba porodów
- niski status społeczny i ekonomiczny
- palenie papierosów
- stwierdzona wcześniej zmiana patologiczna w badaniu cytologicznym
- partnerzy seksualnie niemonogamiczni, z infekcją HPV (ryzyko zachorowania wzrasta 20-krotnie).

Europejski Tydzień Profilaktyki Raka Szyjki Macicy to dobry powód, aby zgłosić się do swojego lekarza i wykonać badanie. Można również sprawdzić, czy w swojej przychodni są skierowane do pacjentek propozycje bezpłatnej cytologii w ramach programu profilaktycznego finansowanego przez NFZ.

Najlepszą profilaktyką przeciw nowotworowi są szczepienia przeciw ludzkiemu wirusowi brodawczaka (hpv). To szczepienie zalecane od 10. roku życia zarówno dla dziewcząt, jak i dla chłopców.

Podstawowe informacje o wirusie brodawczaka ludzkiego (HPV)

O chorobie

Wirus HPV (Human Papillomavirus) to ludzki wirus brodawczaka. Wyróżnia się 150 typów HPV chorobotwórczych dla człowieka, wśród których, typy 16 i 18 należą do wysoko onkogennych typów wirusa, które odpowiadają za zmiany przedrakowe szyjki macicy i raka szyjki macicy. Do zakażenia HPV dochodzi drogą płciową, najczęściej w początkowym okresie po rozpoczęciu aktywności seksualnej. W ciągu swojego życia 50-80% aktywnych seksualnie kobiet i mężczyzn było lub będzie zakażonych HPV. Zakażenia HPV mogą prowadzić również do raka odbytu, przestrzeni ustno-gardłowej, pochwy, sromu, prącia.

Obecnie uważa się, że wszystkie przypadki raka szyjki macicy są poprzedzone przewlekłą infekcją HPV. Rak szyjki macicy jest drugim pod względem częstości występowania nowotworem złośliwym u kobiet na świecie. Każdego roku umiera 230 000 kobiet, a liczba nowych zachorowań oceniana jest na 470 000. Ponad 80% wszystkich zachorowań występuje w krajach rozwijających się. W Polsce odnotowuje się ok. 3 000 zachorowań na raka szyjki macicy rocznie, 50% chorych umiera.

O szczepionce

Szczepionki przeciw HPV zawierają wirusopodobne cząstki otrzymane drogą rekombinacji genetycznej. Dostępne są trzy szczepionki przeciw HPV, 2-walentna, 4-walentna i 9-walentna. Wszystkie chronią przed najbardziej onkogennymi typami wirusa 16 i 18. Dodatkowo są

przeznaczone do ochrony przed zmianami przednowotworowymi i nowotworami narządów płciowych (szyjki macicy, sromu, pochwy) i odbytu oraz brodawkami narządów płciowych. Zalecane są dla dziewcząt i młodych kobiet oraz chłopców i młodych mężczyzn. Po 10 latach programów szczepień przeciw HPV, kraje prowadzące szczepienia odnotowały 90% redukcję infekcji wirusem HPV typu 6, 11, 16 i 18 oraz 90% zmniejszenie zachorowalności na brodawki narządów płciowych. Ponadto aż o 85% zmniejszyła się liczba patologii wysokiego stopnia szyjki macicy. Szczepionki przeciw HPV są bezpieczne i dobrze tolerowane. Podano ponad 270 mln dawek szczepionki. Występuje niewiele działań niepożądanych, tj. ból w miejscu wstrzyknięcia, zaczerwienienie, świąd, obrzęk, zmęczenie, ból głowy i mięśni. Szczepienia nie powinny być podawane dziewczętom poniżej 9 lat, kobietom w ciąży, osobom z uczuleniem na którykolwiek składnik szczepionki. Brak danych na temat stosowania szczepionki u osób z obniżoną odpornością

BADAM SIĘ
mam pewność

Masz 25-59 lat?
Zapisz się na bezpłatną *cytologię!*

Ministerstwo Zdrowia

Dowiedz się więcej na www.mz.gov.pl/profilaktyka
Narodowy Program Zwalczenia Chorób Nowotworowych na lata 2016-2024